

een kunsthistorische context gedijt, moet de verzameling van het Centraal Museum ondeelbaar blijven. Juist op deze wijze kan een groot aantal stukken alternerend in een van beide kaders in exposities of in vaste opstellingen opgenomen worden. En net zo moet de rest van de historische ijsberg - bouwfragmenten, meubels, wapens, vaandels, beeldhouwwerken etc. - dicht bij zijn kunsthistorisch kader blijven.

De heer Van Hulzen mag dan pleiten voor een museum van twintig eeuwen stadsgeschiedenis, maar realiseert hij zich wel dat de hoeveelheid objecten, die echt iets over die geschiedenis te zeggen heeft, nogal beperkt is? De terecht befaamde catalogus van het Historisch Museum der Stad uit 1928 zou wel eens ten onrechte model gestaan kunnen hebben voor dit „musée imaginaire”.

Dat ruimtegebrek de wensen voor een grotere historische afdeling nog niet gehonoreerd heeft, is meer een probleem van praktische aard. Splitsing is en blijft een onzalig idee, want als dergelijke ingrepen - en volgens Van Hulzens idee terecht - zouden worden toegepast op de afdelingen kunstnijverheid, beeldhouwkunst, schilderkunst en numismatiek dan moeten ook naar de Oude Gracht: het Vianen-zilver, de vier stenen heiligen en de Sint Maarten van het Dom-oxaal of de Jeruzalemvaarders van Van Scorel.

Laat de historische afdeling, totdat er hopelijk in de nabije toekomst meer ruimte komt, op de zolderverdieping van het museum. „Opgeborgen”, zoals Van Hulzen wat schampertjes opmerkt. Deze geheel gerenoveerde en uitgebreide afdeling van het museum is er nu vijf jaar en - naar ik meen - niet tot ongenoegen van de bezoekers, die er gelukkig geen been in zien de torentrap te bestijgen. Van een matig bezoek is gelukkig geen sprake en misschien had de heer Van Hulzen er beter aan gedaan de „rust” van de desbetreffende conservator te verstoren om wat gefundeerdere informatie te verkrijgen.

Dan de stadsarcheologie. Dankzij de goede samenwerking kunnen de vondsten - nota bene in de hal van het museum en elders ook op de historische afdeling - regelmatig geëxposeerd worden. Dus ook die archeologie het museum niet uit.

Dat tot slot het Centraal Museum - volgens Van Hulzen - niet aan een toeristische route ligt, is niet zozeer de schuld van het museum, als wel van de initiatiefloze en/of slecht voorgelichte toerist. Als hij verder dan zijn neus lang is, ná de Domtoren gedaan te hebben naar het zuiden kijkt, en dan loopt, passeert hij drie culturele drie-sterren centra: Catharijneconvent, Centraal Museum, Nicolaaskerk.

Bijna te veel van het goede.

D. P. Snoep

RESTAURATIES IN 1980

Van de Dienst Bouwen en wonen, afdeling Bouwkunde, bureau Monumenten, ontvingen wij een overzicht van de restauraties die in 1980 zijn voltooid en waarmee in dat jaar een aanvang werd gemaakt.

Redactie

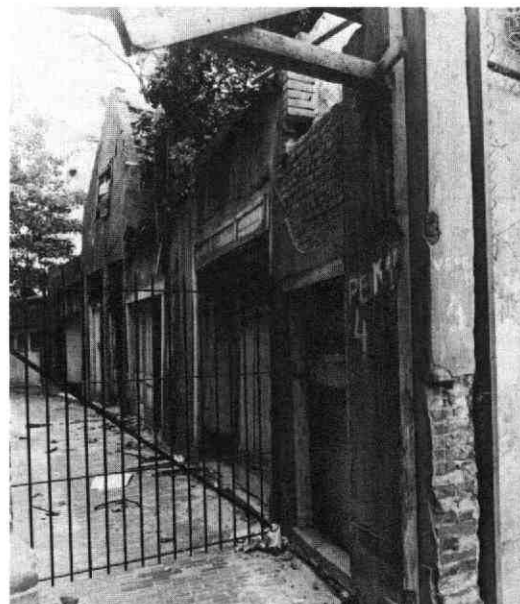
A. In 1980 voltooide restauraties:

Achter St. Pieter 4 (2e fase); Drift 19 (keldertrap); Keistraat 9 (zijgevel op de waterlijn); Kromme Nieuwegracht 38; Kromme Nieuwegracht 86 (achtergevel); Nieuwegracht 42 (kap); Nieuwegracht 47 (kap en gevels); Nieuwegracht 54; Nieuwegracht 85 (voor- en achterhuis); Oud Amelisseweerd (kap); Oudegracht 333; Pieterskerkhof 7; Voor Clarenburg 10.

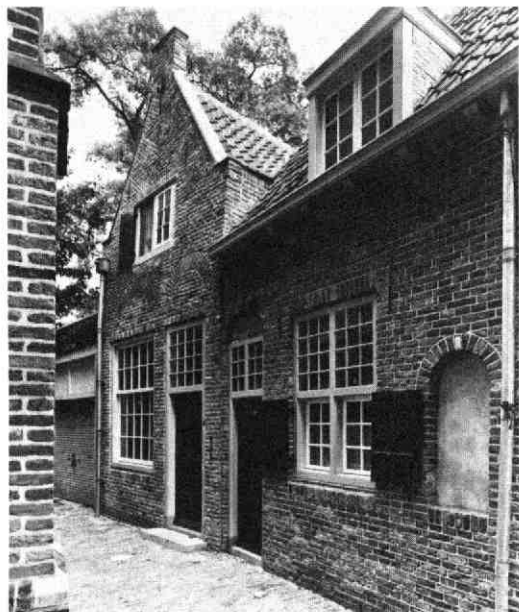
Werfmuren: Kromme Nieuwegracht 94; Nieuwegracht 2; Nieuwegracht 14; Nieuwegracht 24-24a; Nieuwegracht 27; Nieuwegracht 30; Nieuwegracht 36; Nieuwegracht 41; Nieuwegracht 43; Nieuwegracht 44; Nieuwegracht 46; Nieuwegracht 48; Nieuwegracht 50; Nieuwegracht 54; Nieuwegracht 56; Nieuwegracht 57; Nieuwegracht 58; Nieuwegracht 60; Nieuwegracht 65-65bis; Nieuwegracht 66; Nieuwegracht 98.

B. In 1980 voltooide restauraties volgens de rehabilitatie-regeling:

Boothstraat 12; Brigittenstraat 1; Haverstraat 36, 38; Haverstraat 39; Haverstraat 42; Jacobskerksteeg 3; Jacobskerksteeg 4; Jacobskerksteeg 5; Kintgensha-

Jacobskerksteeg 3-5 vóór de restauratie.

Jacobskerksteeg 3-5 na de restauratie

ven 3; Lange Nieuwstraat 49; Oudegracht 41; Oude Kamp 6; Pauwstraat 21; Pieterskerkhof 12; Pieterstraat 2; Schoutenstraat 4; Springweg 59; Trans 11; Zilverstraat 2, 4.

C. In 1980 aangevangen restauraties:

Achter St. Pieter 13; Agnietenstraat 8-30 (kap en gevels); Brigittenstraat 3, 5, 7; Brigittenstraat 20; Don-

kerstraat 17, 19; Drift 19 (keldertrap); Geertekerkerk 1e fase; Herenstraat 27; Hofpoort; Janskerkhof 2, 3; Janskerkhof 10; Keistraat 9 (zijgevel op de waterlijn); Kromme Nieuwegracht 56; Mariaplaats 50, 51 (kap en gevels); Nieuwegracht 79; Oudegracht 88 (2e fase); Oudegracht 121; Oudegracht 205; Oudegracht 270; Oudegracht 333; Oude Mereveldseweg 8a „Blauwe Huis“; Predikherenkerkhof 9; Sluis Vreeswijk; Springweg 102c (N.V. huis), kap.

Werfmuren: Kromme Nieuwegracht 58; Kromme Nieuwegracht 60; Kromme Nieuwegracht 62 I; Kromme Nieuwegracht 62 r; Kromme Nieuwegracht 94; Nieuwegracht 2; Nieuwegracht 4; Nieuwegracht 6; Nieuwegracht 8; Nieuwegracht 10; Nieuwegracht 12; Nieuwegracht 14; Nieuwegracht 24, 24a; Nieuwegracht 27; Nieuwegracht 30; Nieuwegracht 36; Nieuwegracht 41; Nieuwegracht 43; Nieuwegracht 44; Nieuwegracht 46; Nieuwegracht 48; Nieuwegracht 50; Nieuwegracht 54; Nieuwegracht 56; Nieuwegracht 57; Nieuwegracht 58; Nieuwegracht 60; Nieuwegracht 65-65bis; Nieuwegracht 66; Nieuwegracht 98; Oudegracht 199; Oudegracht 201; Oudegracht 249; Oudegracht 259.

D. In 1980 aangevangen restauraties volgens de rehabilitatie-regeling:

Achter St. Pieter 8, 10, 12; Lange Nieuwstraat 49; Nieuwe Kamp 14, 16, 18, 20; Oude Kamp 6; Pieterskerkhof 12; Ridderschapsstraat 2; Springweg 66bis; Zilverstraat 12; Zilverstraat 34.

Ir. I. C. M. v. Niekerk

W. Kastelein

Foto's: Gemeentelijke Fotodienst Utrecht

UTRECHTSE GEVELSTENEN (3)

HET KASTEEL VAN BUEREN

Gevelversiering boven het deurraam in een huis op de hoek van den Regenboog en Nieuwe Gracht aan de St. Maartensdam, nu Pausdam, vroeger Wijk F. no. 395. V. d. Monde in „Aantekeningen in alphabetische orde, getrokken uit registers, charters en andere stukken, betreffende openbare en particuliere huizen te Utrecht“.

De versiering is van eikenhout, gepolychromeerd, 44 x 105 cm. gedateerd 1e helft 17e eeuw, afkomstig uit het huis Kromme Nieuwe Gracht 94. (Hist. Cat. 1928/371).

De geschiedenis van het huis is voor een groot deel ook de geschiedenis van de familie Elsevier, een geslacht van drukkers en uitgevers, dat bekend werd in heel Europa. De stamvader was Louijs d'Elsevier of d'Elsevijer (waar het helse vijf of vuur uithangt?) te Douai.

Daar werd Joost Elsevier geboren in 1575 of 1576, de vierde zoon uit het gezin. Als bijzonderheid wordt

nog vermeld, dat de oudste zoon Lodewijk, (1592-1617) de eerste boekdrukker is geweest, die de meklinker V van de klinker U onderscheidde.

In 1590 was hij kosteloos student in de rechten. Hij trouwde in 1598 met Margareta van de Woerd uit Utrecht, waar haar vader raad der stad was. Hij trouwde dus met een dochter uit een aanzienlijke familie, die verscheidene huizen in de stad bezat.

In 1602 vindt men Joost Elsevier als boekverkoper en borger der stad. Op 25 januari 1604 werd hij gekozen tot deken van het gilde van boekdrukkers, boekbinders en boekverkopers. Hij kocht op dezelfde dag het huis op de Maartensdam van juffrouw Gerardine van Emden, weduwe van Henrick Cornelis van Aertsbergen, - Ende heeft van heur erffgenamen ende nacomelingen gecedeert, getransporteert ende overgegeven, cedeerde transporteerde ende gaff over mits desen Joost Elsevier, sijnen erffgenamen ende nacomelingen seeckere hare hujsinge mit alle sijne toebehooren, onder ende boven, kelder, boden ende boort,